

Слободен изборен предмет: Жените низ историјата

ОСНОВНИ ПОДАТОЦИ ЗА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА	
Наставен предмет	Жените низ историјата
Програмата ја изработи	Томе Китановски
Училиште	ООУ „Гоце Делчев“ - Василево
Програмата ја адаптира	Весна Мојсова
Училиште	ООУ „ Јохан Хајнрих Песталоци“ - Скопје
Вид/категорија на наставен предмет	Слободен изборен предмет за проширување/продлабочување на знаењата од задолжителните наставни предмети
Одделение	VIII одделение
Број на часови	36
Опрема и средства	Аудиовизуелни средства (телевизор, компјутер, ЛЦД проектор, паметна табла, печатач); Нагледни средства (цртежи, фотографии, изработки, списанија, книги, плакати, постери, илустрации) Средства и материјали за истражување (енциклопедии, прирачници, хамери, работни листови) Средства и материјали за цртање (хартија, картон, молив, дрвени боици, фломастери); Интернет, апликативен софтвер.

ПОВРЗАНОСТ СО НАЦИОНАЛНИТЕ СТАНДАРДИ

Наставната програма вклучува релевантни компетенции од подрачјето: **Општество и демократска култура** Ученикот/ученичката знае и/или умее:

VI-A.1	да објасни како општествените фактори влијаат врз личноста и средината и да ги зема предвид при формирање мислење и донесување одлуки;
VI-A.2	да го анализира сопственото однесување со цел да се подобри, поставувајќи си реални и остварливи цели за активно делување возаедницата;
VI-A.3	да ги формулира и аргументира своите гледишта, да ги сослушува и анализира туѓите гледишта и со почитување да се однесува кон нив, дури и тогаш кога не се согласува;
VI-A.4	да прави критичка рефлексива за различните лични и општествени вредности и однесувања во различни контексти (особено во етички сензитивните ситуации), да ги почитува општествено прифатените норми и вредности, но и да ги предизвикува кога мисли дека тоа е потребно;
VI-A.5	да ги разбира разликите меѓу луѓето по која било основа (родова и етничка припадност, возраст, способности, социјален статус итн.);
VI-A.12	критички да анализира и дискутира за вредностите на граѓанското општество, различните улоги и однесувања на граѓаните и за својата улога во него;
VI-A.21	да го разликува значењето на поимите: нација, народ, етничка заедница, граѓани и индивидуи; на појавите: етничка и национална припадност, патриотизам и национализам, мнозинство и малцинство; како и на концептите: територија, регион, држава, општество, власт исл. и соодветно да ги користи во различните контексти на кои се однесуваат;
VI-A.25	да ги објаснува карактеристиките на природните и општествените средини и нивната поврзаност со организацијата на животот на луѓето;
VI-A.27	да ја раскаже и објасни историјата (социјална, културна и политичка) на сопствениот народ и на историите на другите народи кои живеат во нашата земја и во регионот, со своите посебности и во контекст на споделеното историско минато;

Ученикот/ученичката разбира и прифаќа дека:

VI-B.1	не смее да прави дискриминација врз основа на разликите меѓу луѓето (родова и етничка припадност, возраст, способности, социјален статус итн.);
VI-B.2	сите луѓе, вклучувајќи ги и децата, имаат право да ги изразуваат своите мислења и ставови и да учествуваат во донесувањето одлуки кои се поврзани со нивните потреби и интереси;

Наставната програма вклучува релевантни компетенции и од следните подрачја на Националните стандарди: **Јазична писменост, Математика и природни науки, Дигитална писменост, Личен и социјален развој, Техника, технологија и претприемништво и Уметничко изразување и култура**

I-A.2	да познава и да користи различни форми на писмено изразување: литературни (песна, краток расказ, излагање/говор, литературен есеј, дневник и др.) инелитературни (тематски есеј, известување, барање, соопштение, реклама и др.);
I-A.3	да води критички и конструктивен дијалог, аргументирано искажувајќи ги своите ставови;
I-A.5	да подготви и одржи говор со различна содржина и за различна цел, имајќи го предвид аудиториумот (возраста и етничкиот/културниот диверзитет);
I-A.8	да разбира содржини на аудиопораки: да може да ги издвои, анализира, оценува/вреднува и резимира информациите од пораките и да ги искаже (писмено и усно) со свои зборови;
I-A.9	да разбира содржини на пишан текст: да може да ги издвои, анализира, оценува/вреднува и резимира информациите од текстот и да ги искаже (писмено и усно) со свои зборови;
I-A.10	да разбира визуелно прикажани содржини (дијаграми,табели и графикони, илустрации, анимации и др.), да може да ги издвои, анализира, оценува/вреднува и резимира визуелно прикажаните содржини и да ги објасни (писмено и усно);
I-A.12	да користи информации од различни извори и медиуми и критички да пристапува кон нив, земајќи ги предвид изворот, контекстот, целта и веродостојноста на презентираниите информации.
III-A.25	да одлучува како да ги провери резултатите и размислува дали одговорот е разумен во контекст на проблемот,
III-A.29	да разгледува и одбира идеи, набљудува, предвидува и поставува претпоставки (хипотези), собира и вреднува докази, проверува предвидувања, планира, организира и спроведува истражување, евидентира, обработува, анализира и претставува резултати, евалуира и дискутира заклучоци,
IV-A.12	да истражува можности за користење на различни модели и симулации, комбинирање статични и динамички претставувања, звук, текст и слики за да модифицира или создаде едноставни креативни мултимедиумски продукти со конкретна намена и за определена публика;

V-A.6	да си постави цели за учење и сопствен развој и да работи на надминување на предизвиците кои се јавуваат на патот кон нивно остварување;
V-A.8	да го организира сопственото време на начин кој ќе му/и овозможи ефикасно и ефективно да ги оствари поставените цели и да ги задоволи сопствените потреби;
V-A.13	да комуницира со другите и да се презентира себеси соодветно на ситуацијата;
V-A.14	да слуша активно и соодветно да реагира, покажувајќи емпатија и разбирање за другите и да ги искажува сопствените грижи и потреби на конструктивен начин;
V-A.15	да соработува со други во остварување на заеднички цели, споделувајќи ги сопствените гледишта и потреби со другите и земајќи ги предвид гледиштата и потребите на другите;
V-A.17	да бара повратна информација и поддршка за себе, но и да дава конструктивна повратна информација и поддршка во корист на другите;
V-A.19	да дава предлози, да разгледува различни можности и да ги предвидува последиците со цел да изведува заклучоци и да донесува рационални одлуки;
V-A.21	да го анализира, проценува и подобрува сопственото учење;
VII-A.9	активно да учествува во тимска работа според претходно усвоени правила и со доследно почитување на улогата и придонесот на сите членови на тимот;
VIII-A.3	да ги изразува сопствените идеи, искуства и емоции, користејќи уметнички или други форми на креативно изразување (индивидуални или колективни);
VIII-A.7	да препознава и објаснува како културните обележја се менуваат со текот на времето и во различни контексти;
VIII-A.12	да го интерпретира светот не само од гледна точка на припадниците на сопствената култура туку и низ перспективата на другите култури.

Ученикот/ученицката разбира и прифаќа дека:

I-B.1	преку изучување на мајчиниот јазик се развива сопствениот јазичен и културен идентитет, а преку јазичната комуникација се пренесува културното наследство и културата на живеење;
I-B.3	преку читање текстови со различна содржина и структура се развива писменоста, се формира поширок поглед за себе и за светот и се поттикнува пишувањето од потреба и од задоволство;

III-Б.5	љубопитноста и иновативноста се клучни за развивање на научно-истражувачката мисла;
III-Б.9	треба да ги разбира предностите, ограничувањата и ризиците на научните теории и нивната примена и да покажува развиен однос кон носење правилни одлуки и градење вредности, вклучително и моралниот аспект при решавањето проблеми.
IV-Б.3	потенцијалите на икт ќе се зголемуваат и треба да се следат и користат, но и дека треба да се има критичен однос кон веродостојноста, доверливоста и влијанието на податоците и информациите кои се достапни преку дигиталните
V-Б.3	сопствените постигања и добросостојба во најголема мера зависат од трудот кој самиот/самата го вложува и од резултатите кои самиот/самата ги постигнува;
V-Б.7	иницијативноста, упорноста, истрајноста и одговорноста се важни за спроведување на задачите, за остварување на целите и за надминување на предизвиците во секојдневните ситуации;
V-Б.9	барањето повратна информација и прифаќањето конструктивна критика водат кон личен напредок на индивидуален и социјален план;

РЕЗУЛТАТИ ОД УЧЕЊЕ

Тема 1. Придонесот на жената во историјата и општеството
Вкупно часови: 19
<i>Знаења/вештини:</i>
• Да прави разлика меѓу традиционалните родови улоги и улогите на жените кои еволуираат во различни историски периоди • да ги идентификува истакнатите жени во науката, уметноста, истражувањето, спортот и да разговара за нивното значење • да ги идентификува клучните женски фигури во древните цивилизации и да ги објасни нивните улоги и влијание • да разбере како придонесите на жените често се вкрстуваат со пошироките општествени и политички движења • Сфаќа дека жените како Вилма Рудолф, Кетрин Свицер, Били Џин Кинг и Серена Вилијамс ги срушија бариерите и се истакнаа во спортот • Знае дека улогите и придонесите на жените биле составен дел за напредокот на општествата низ историјата • Ги знае достигнувањата на влијателните жени во различни периоди од историјата • Ги знае предизвиците и бариерите со кои се соочиле и надминале жените во различни историски периоди
<i>Ставови/вредности:</i>
• Ја почитува различноста на женските улоги и искуства низ различни историски периоди

• Прифаќа дека жените биле активни учесници во обликувањето на општествата и цивилизациите уште од античко време • Подготвен е да презем а активности кои промовираат родова еднаквост • Има критички став кон историските раскажувања кои ги минимизираат или изоставуваат женските улоги • Има критички став кон општествените норми кои ги овековечија родовите нееднаквости • Има позитивен став кон застапување за поголема родова еднаквост во историското образование и пошироко • Има негативен став кон овековечување на родовите стереотипи и ограничување на историските улоги на жените • Има негативен став кон отфрлање или игнорирање на значењето на придонесите на жените • Верува дека вреднувањето на придонесите на жените поттикнува праведно општество • Поддржува иницијативи и напори кои се обидуваат да ги откријат и промовираат историските достигнувања на жените	
Содржини (и поими) и број на часови	Примери на активности:
• Вовед: жените низ историјата (Клеопатра, Јованка Орлеанка, Марија Кири, Валентина Терешкова) Број на часови: 1 Ден на реализација: 05.09.2026	• Учениците следат визуелна презентација која вклучува слики, кратки биографии и достигнувања на различни жени од различни историски периоди. Наставникот користи цитати и анегдоти за да ја прикаже улогата (во науката, уметноста, политиката, литературата) на жените низ историјата. Наставникот објаснува за придонесите на жените, кои често биле занемарени, и како овие придонеси ја обликувале историјата. Ги истакнува предизвиците со кои се соочиле и ги надминале овие жени низ историјата за да остават свој белег. Учениците поделени во групи, добиваат лепливи белешки и маркери. Секоја група треба да избере жена (во историјата) од презентацијата или друга жена во историјата што ја сметаат за инспиративна. На лепливи белешки нека го напишат името на жената, краток опис на нејзините достигнувања и зошто сметаат дека нејзината приказна е важна. Секоја група нека ги постави своите лепливи белешки на таблата. Потоа учениците поставуваат прашања и дискутираат за значењето на придонесите на овие жени.
• Значајни жени во античките цивилизации (Клеопатра, Хатшепсут, Сафо, античките цивилизации) број на часови: 2	• Учениците поделени во групи, добиваат различни значајни жени од античките цивилизации (Клеопатра, Хатшепсут, Сафо). Секоја група треба да создаде информативен постер кој ги прикажува достигнувањата, значењето и влијанието на жената врз

Ден на реализација:
12.09.2025

нејзината соодветна цивилизација. Потоа, секоја група треба да ги претстави своите постери пред другите групи.

- Учениците поделени во групи, добиваат различни значајни жени од античките цивилизации (Клеопатра, Хатшепсут, Сафо). Секоја група треба да ја истражуваат жената што ја прикажуваат и да подготват кратка презентација врз основа на животот и достигнувањата на историската личност.

Потоа, секоја група треба да ги претстави своите презентации пред другите групи.

- Учениците поделени во групи, добиваат различни значајни жени од античките цивилизации (Клеопатра, Хатшепсут, Сафо). Секоја група добиваат кратки биографии соодветни за нивната возраст. Групите треба да ги споредат и спротивстават животите, достигнувањата и придонесите на овие жени за нивните соодветни цивилизации. Потоа, секоја група треба да ги претстави своите резултати од истражувањето пред другите групи.

Учениците, индивидуално да создадат свои кратки песни инспирирани од стилот на Сафо. Наставникот им обезбедува на учениците избор од поетски теми и зборови кои вообичаено се користеле во поезијата на Сафо (овие теми може да вклучуваат љубов, пријателство, природа, убавина и емоции-среќа, тага). Учениците размислуваат за лични искуства, емоции или набљудувања што можат да ги вклучат во своите песни. Црпат инспирација од темите и зборовите наведени погоре. Потоа, секој ученик да ја сподели својата песна со одделението.

- Учениците поделени во групи, добиваат различни значајни жени од античките цивилизации (Клеопатра, Хатшепсут, Сафо). Групите треба да замислат дека патувале назад во времето (минатото) и се сретнале со Клеопатра, Хатшепсут или Сафо. Секоја група треба да напишат запис во дневник во кој ја опишуваат нивната измислена средба со влијателната жена. Записот во дневник треба да содржи детали за личноста на жената, локацијата, временскиот период, достигнувањата и влијанието на нејзиниот

	придонес врз античката цивилизација во која живеела. Потоа, секоја група да ги споделат своите записи во дневник пред другите групи.
•Жените во средниот век (Јованка Орлеанка, Елеонор од Аквитанија, Хилдегард фон Бинген, Изабела I од Кастилија, Марија де Франс, Кристин де Пизан, Царицата Матилда, Бланш од Кастилија) број на часови:2 ден на реализација: 19.09.2025	•Учениците поделени во групи, добиваат различни значајни жени (Јованка Орлеанка, Елеонор од Аквитанија, Хилдегард фон Бинген, Изабела I од Кастилија, Марија де Франс, Кристин де Пизан, Царицата Матилда, Бланш од Кастилија) во средниот век. Групите истражуваат и креираат временска лента за животот, достигнувањата и влијанието на жената. Потоа, секоја група ја презентираат временската лента пред другите групи. •Учениците поделени во групи, добиваат различни значајни жени (Јованка Орлеанка, Елеонор од Аквитанија, Хилдегард фон Бинген, Изабела I од Кастилија, Марија де Франс, Кристин де Пизан, Царицата Матилда, Бланш од Кастилија) во средниот век. Групите треба да создадат биографија за нивната доделена значајна жена во средниот век, користат различни извори (книги, статии и онлајн база на податоци). Откако ќе бидат готови со изработената биографија (претставена преку пишани извештаи или визуелна презентација), потоа, секоја група ја презентираат презентацијата пред другите групи. •Учениците поделени во групи, добиваат различни значајни жени (Јованка Орлеанка, Елеонор од Аквитанија, Хилдегард фон Бинген, Изабела I од Кастилија, Марија де Франс, Кристин де Пизан, Царицата Матилда, Бланш од Кастилија) во средниот век. Групите пополнуваат дневник на прочитани текст за значајна жена од средниот век. Групите во дневникот треба да за нивните секојдневни искуства, предизвици и емоции. Потоа, секоја група да ги споделат своите дневници пред другите групи. •Учениците, индивидуално на картата на Европа во средниот век, да ги лоцираат клучните места поврзани со животот на Јованка Орлеанка, како што се Домреми, Орлеан и Руан. Потоа, секој ученик да ги претстави своите резултати од истражувањето пред другите ученици.

•Жените во науката (Марија Кири, Ада Лавлејс, Розалинд Френклин) број на часови:2 Ден на реализација: 26.09.2025	•Учениците поделени во групи, добиваат различни жени во науката (Марија Кири, Ада Лавлејс, Розалинд Френклин итн.). Групите истражуваат и креираат кратка презентација во која ќе ги потенцираат придонесите на научничките, предизвиците со кои се соочиле и влијанието на нивното соодветно поле. Потоа, секоја група ја презентираат презентацијата пред другите групи. •Учениците поделени во групи, добиваат различни жени во науката (Марија Кири, Ада Лавлејс, Розалинд Френклин итн.). Групите треба да креираат временска лента за значајни пресвртници во историјата на придонесот на жените во науката. Групите истражуваат и додаваат настани поврзани со достигнувањата на различни жени во науката. Потоа, секоја група ја презентираат временската лента пред другите групи. •Учениците поделени во групи, добиваат различни жени во науката (Марија Кири, Ада Лавлејс, Розалинд Френклин). Групите треба да создадат стрип што го прикажуваат животот и достигнувањата на избраната жена научник. Потоа, секоја група го презентира стрипот пред другите групи. •Учениците поделени во групи, добиваат различни познати цитати и фрази од Марија Кири 1. „ Ме научија дека патот на напредокот не е ниту брз ниту лесен “, 2. „ Единствениот начин да се справите со животните предизвици е да се соочите директно со нив “, 3. „ Научник во неговата лабораторија не е само техничар, тој е и дете поставено пред природните појави што го импресионираат како од бајка “, 4. „ Јас сум меѓу оние кои сметата дека науката има голема убавина“. Групите да размислат за значења и релевантност на спомнатите цитати и фрази од Марија Кири. Учениците да ги поврзаат цитатите и фразите од Марија Кири со нивните сопствени животи, аспирации и процеси на донесување одлуки. •Наставникот поставува постери, слики и кратки описи на различни женски научници. Учениците се движат низ училницата, читаат за секоја научничка, запишуваат прибелешки и дискутираат со другите ученици.

•Жените во уметноста (Мери Касат, Фрида Кало, Артемизија Џентилески, Камил Клодел, Луиз Буржоа, Хилдегард фон Бинген, Клара Шуман, Нина Симон, Џејн Остин, Вирџинија Вулф,Марта Греам) број на часови:2 Ден на реализација: 03.10.2025	•Учениците, индивидуално да изберат истакнат женски уметник од различни временски периоди и форми на уметност (сликарство-Мери Касат, Фрида Кало, Артемизија Џентилески, скулптура-Камил Клодел, Луиз Буржоа, музика-Хилдегард фон Бинген, Клара Шуман, Нина Симон, литература-Џејн Остин, Вирџинија Вулф, танц-Марта Греам). Учениците го истражуваат животот на уметникот, делата и придонесите во уметноста и креираат презентација, ја споделуваат презентација пред другите ученици. •Учениците се поделени во два дебатирачки тимови. Едниот тим се залагаат за позитивното влијание на жените во уметноста, а другиот тим за потенцијалните предизвици со кои се соочуваат жените во уметноста. Тимовите да спроведат темелно истражување да соберат докази, примери за да ги поддржи нивните аргументи. Учениците да бидат креативни, да се вклучат во активна дебата и да презентираат своите аргументи со увереност и знаење. •Учениците поделени во групи, треба да истражуваат современи уметници (на пример Синди Шерман, Кара Вокер) кои биле под влијание на историските уметници (на пример Фрида Кало, Артемизија Џентилески). Наставникот накратко презентира неколку жени уметници во историјата и нивните значајни дела (на пример смелите и драматични прикази на Артемизија Џентилески, автопортретите на Фрида Кало). Групите треба да најдат примери на современи уметнички дела кои покажуваат докази за ова влијание, бараат интервјуа, написи или изјави каде современите уметници разговараат за нивната инспирација. Групите нека ги презентираат своите истражувања пред одделението. Тие можат да покажат слики од делата на историските уметници и да ги споредат со современите уметнички дела кои биле под нивно влијание. •Учениците, индивидуално да изберат познат женски уметник и да се замислат себеси како тој уметник. Учениците ја истражуваат биографијата, делата, уметничкиот стил,

	влијанијата и придонесите на избраниот уметник во нивната соодветна форма на уметност. Учениците нека подготват кратко сценарио каде што ќе го отелотворат тој уметник. Учениците треба да се претстават како уметник, да зборуваат за своите дела и да одговараат на прашања од перспектива на уметникот. По секоја игра со улоги, другите ученици можат да го поставуваат прашања како да го интервјуираат уметникот.
•Жени истражувачки (Сакагавеа, Амелија Ерхарт, Валентина Терешкова) број на часови:2 Ден на реализација: 10.10.2025	•Учениците поделени во групи, треба да изработуваат профил (краток преглед) на кариерата на жени истражувачки, на секоја група наставникот назначува една од жените истражувачки (Сакагавеа, Амелија Ерхарт, Валентина Терешкова). Профилот на жените истражувачки треба да содржи: наслов што го нагласува главниот фокус на истражувачот, фотографија на истражувачот (по можност во авантуристички амбиент), главните достигнувања, експедиции или истражувањата што жените истражувачки ги презеле, значајни пресвртници, откритија, награди или добиени признанија, посетените локации, надминатите предизвици, линкови до профилите на социјалните медиуми на жените истражувачки, блоговите, веб-локациите или другите платформи каде што го споделуваат своето патување. Откако групите ќе ги изработат профилите на жените истражувачки, учениците креираат временска лента во училиницата што ги прикажува достигнувањата на овие жени истражувачки по хронолошки редослед. •Учениците поделени во групи, добиваат различни жени истражувачки (Сакагавеа, Амелија Ерхарт или Валентина Терешкова). Наставникот им обезбедува на групите физички мапи или пристап до алатки за дигитално мапирање, можете да користите онлајн платформи како Google Maps. Групите подетално ги истражуваат патувањата на жените истражувачки, ги идентификуваат клучните точки како што се почетни локации, патни точки, предизвици со кои се соочуваат и забележителни достигнувања. Групите користат симболи на примерсвезди или знамиња за да ги означат почетната точка,

	патните точки, користат линии за да ја прикажат маршрутата на патувањето, додаваат приклучоци на означените точки на картата. Откако групите ќе завршат со обележувањето на картите, секоја група ја презентира обележената точка на картата со жената истражувачка што ја проучувале. • Учениците поделени во парови, добиваат различни жени истражувачки (Сакагавеа, Амелија Ерхарт или Валентина Терешкова). Паровите треба да спроведат интервју со играње улоги каде што едниот ученик ја игра улогата на жена истражувачка, а другиот ја игра улогата на новинар. Ученикот кој ја игра улогата жена истражувачка треба да одговори на прашањата на интервјуто како да е таа историска личност, а ученикот што ја игра улогата новинар треба да поставува прашања поврзани со животот, работата, мотивациите, предизвиците и придонесите на жени истражувачки. По секое интервју, учениците нека ги заменат улогите, новинарот станува жена истражувачка и обратно. Ова им овозможува на двајцата ученици во секој пар да ја искушат активноста од двете перспективи.
• Жени во спортот (Кетрин Свицер, Вилма Рудолф) број на часови: 2 Ден на реализација: 17.10.2025	• Учениците поделени во групи, добиваат различни жени во спортот (на пример Кетрин Свицер-жената која ја промени историјата на маратоните, Вилма Рудолф-најбрза жена во светот). Секоја група нека истражува и креира кратка презентација во која ќе се истакнат достигнувањата на спортистките, предизвиците со кои се соочиле и нивното влијание врз учеството на жените во спортот. Потоа, секоја група ја презентира презентацијата пред другите групи. • Наставникот организира екскурзија до локална спортска установа каде што учениците ќе можат да се сретнат со жени во спортот или приредува виртуелна екскурзија (www.eventbrite.com, www.meetup.com, www.meetup.com). • Учениците се поделени во два дебатирачки тимови. Едниот тим го поддржува аргументот дека полот не треба да биде важен во спортот, а другиот тим тврди дека полот е важен

	поради разликите меѓу маж и жена, како што се мускулната маса, густината на коските и нивото на хормоните. Тимовите да спроведат темелно истражување (научни студии, историски примери и реални случаи) да соберат докази, примери за да ги поддржи нивните аргументи. Учениците да бидат креативни, да се вклучат во активна дебата и да презентираат своите аргументи со увереност и знаење. Учениците поделени во групи, добиваат различни спортски настани и треба да напишат спортски извештај фокусирајќи се на достигнувањата на женските спортистки. Спортскиот извештај треба да содржи: име на првенството, вклучени тимови, датум, место на одржување, конечниот резултат, опишете како вештините и стратегиите на спортистки влијаеле на исходот на натпреварот, треба да се спомне најдобрите играчи од двата тима. Откако групите ќе го изработат спортскиот извештај, секоја група го презентира пред другите групи.
Жените во Првата светска војна (Едит Луиза Кавел) број на часови:3 ден на реализација: 24.10.2025 31.10.2025	Учениците поделени во групи, добиваат различни улоги (на пример медицински сестри, работнички во фабрика, телеграфисти и сигналисти, шпиони, земјоделски работници) што жените ја изведувале за време на Првата светска војна. Групите истражуваат и подготват кратка презентација за изведување на улоги каде што ќе ги покажат предизвиците, придонесите и искуствата на жените во нивните доделени улоги. Потоа, секоја група ја презентираат презентацијата пред другите групи. Учениците се поделени во два дебатирачки тимови. Едниот тим тврди дека придонесот на жените за време на Првата светска војна значително ја унапредил родовата еднаквост и правата на жените, а другиот тим тврди дека овие придонеси имале ограничено влијание. Тимовите да спроведат темелно истражување (научни студии, историски примери и реални случаи) да соберат докази, примери за да ги поддржи нивните аргументи. Учениците да бидат креативни, да се вклучат во активна

дебата и да презентираат своите аргументи со увереност и знаење.

- Учениците поделени во групи, треба да креираат временска лента која ги истакнува клучните пресвртници и настани поврзани со учувството на жените во Првата светска војна. Тие можат да вклучат датуми, описи, слики и значајни достигнувања, помагајќи им да го разберат хронолошкиот развој на женските улоги за време на војна. Потоа, секоја група ја презентираат временската лента пред другите групи.

- Учениците поделени во групи, треба да истражуваат основни информации за Едит Луиза Кавел и нејзината улога како медицинска сестра и нејзиниот придонес за време на Првата светска војна. Наставникот им обезбедува на групите извадок од дневникот на Едит Луиза Кавел: 10 август 1915 година „Денес беше тежок ден, исполнет и со надеж и со очај. Додека одев низ импровизирани болнички шатори, не можев а да не ја почувствувам тежината на болката на ранетите војници. Нивните очи раскажуваат приказни за загуба, страв и копнеж по дома. Насреде преврзувањето на раните и утешувањето на скршените души, наоѓам утеха во сознанието дека и покрај овој брутален конфликт, човештвото преовладува. Овие храбри мажи, и покрај ужасите на кои биле сведоци, се уште успеваат да се насмевнат и да споделуваат приказни кои моментално не оддалечуваат од рововите. Ноќите се најтешки. Сепак, продолжувам, црпам сила од другите медицински сестри и сознанието дека секој мал чин на сочувство прави разлика.“, групите треба да ги анализираат емоциите, предизвиците и перспективите претставени во овие примарни извори. Откако групите ќе завршат со истражувањето за Едит Луиза Кавел, секоја група презентира пред другите групи. Наставникот поттикнува дискусија, поставува прашања на пример: 1. Како Едит Луиза Кавел ги опишува своите искуства и ситуациите со кои се среќава за време на војната? 2. Кои предизвици и пречки ги споменува Едит Луиза Кавел во нејзините дела? 3. Кои се перспективите на Едит Луиза

	Кавел за војната? Како таа гледа на конфликтот и неговото влијание?4. Дали споделува некакви сознанија за тоа како војната влијаела на нејзината работа како медицинска сестра и на нејзините интеракции со другите?5. Дали Едит Луиза Кавел спомнува интеракции со други жени или поединци за време на нејзиното време како медицинска сестра? 6. Како таа ги опишува интеракциите меѓу жените и мажите во контекст на војната?
•Жените во Втората светска војна (Рози Риветер) број на часови:3 Ден на реализација: 31.10.2025 07.11.2025	•Учениците поделени во групи, треба да креират временска лента која ги истакнува клучните пресвртници и настани поврзани со учеството на жените во Втората светска војна. Тие можат да вклучат датуми, описи, слики и значајни достигнувања, помагајќи им да го разберат хронолошкиот развој на женските улоги за време на војна. Потоа, секоја група ја презентираат временската лента пред другите групи. •Учениците поделени во парови, треба да спроведат интервју со играње улоги каде што едниот ученик ја игра улогата на Роза Риветер, а другиот ја игра улогата на новинар. Ученикот кој ја игра улогата на Роза Риветер треба да одговори на прашањата на интервјутото, а ученикот што ја игра улогата новинар треба да поставува прашања поврзани со искуствата, предизвиците и придонесите на Роза за време на Втората светска војна. По секое интервју, учениците нека ги заменат улогите, ова им овозможува на двајцата ученици во секој пар да ја искушат активноста од двете перспективи. •Учениците поделени во групи, добиваат различни улоги (на пример медицински сестри, работнички во фабрика, телеграфисти и сигналисти, шпиони, земјоделски работници) што жените ја изведувале за време на Втората светска војна.Групите истражуваат и подготват кратка презентација за изведување на улоги каде што ќе ги покажат предизвиците, придонесите и искуствата на жените во нивните доделени улоги. Потоа, секоја група ја презентираат презентацијата пред другите групи. •Учениците поделени во групи, добиваат различни улоги (на пример медицински

	сестри, работнички во фабрика, телеграфисти и сигналисти, шпиони, земјоделски работници) што жените ја изведувале за време на Втората светска војна. Групите треба да ги споредат улогите на жените за време на Втората светска војна со улогите на жените во армијата и работната сила денес. Креираат презентации или есеи кои дискутираат за постигнатиот напредок, предизвиците што постојат и лекциите научени од историја. Потоа, секоја група ја презентираат презентацијата пред другите групи.

Тема 2. Влијанието на жената во современото општество и напредок Вкупно часови: 17	
Знаења/вештини: • Може да опише влијанието на иновациите на жените врз општеството и индустриите • Може да ги идентификува значајни жени лидерки во политиката и нивните достигнувања • Може да ги идентификува влијателните жени од различни историски периоди и региони • Може да ги идентификува клучните жени кои дале значаен придонес во областа на технологијата • Ги знае бариерите и предизвиците со кои се соочиле жените во остварувањето на политичката кариера • Ги знае историските и современите родови разлики во технолошката индустрија • Има познавање за влијателни жени едукатори, научници и реформатори	
Ставови/вредности: • Почитува различни придонеси и достигнувања на жените низ историјата • Прифаќа дека родовата еднаквост е од витално значење за праведно и правично општество • Има позитивен став кон застапувањето на родовата еднаквост и правата на жените • Има негативен став кон каква било форма на родовата дискриминација или пристрасност • Ја осудува родовата дискриминација и насилството • Ја осудува секоја форма на нееднаквост што ги маргинализира жените • Поддржува организации кои работат на родовата еднаквост • Ги поддржува правата на жените и родовата еднаквост • Разбира дека историските достигнувања на жените често се занемаруваат и треба да се признаат • Се залага за инклузивност и еднакви можности за сите, без разлика на полот	
Содржини (и поими) и број на часови • Активистки за женски права (Сузан Б. Ентони, Роза Паркс, Малала Јусафзаи) број на часови: 2 Ден на реализација: 14.11.2025	Примери на активности: • Учениците поделени во групи, добиваат различни влијателни активистки за правата на жените (на пример Сузан Б. Ентони, Роза Паркс, Малала Јусафзаи). Секоја група треба да истражува и создаде кратка биографија во која ќе се нагласат придонесите на активистката, слики, цитати, релевантни датуми, предизвиците со кои се соочувала и влијанието врз правата на жените. Потоа,

	секоја група ја презентираат изработената биографија пред другите групи. •Учениците поделени во групи, треба да направаат споредба на две различни активистки од различен временски период (на пример суфразистите од почетокот на XX век со современите активистки). Групите можат да креираат Венов дијаграм, да напишат есеј или да креираат презентација со истакнување на сличностите и разликите во нивните пристапи и влијанија. Аспекти кои треба да бидат опфатени: историскиот и културниот контекст на работата на секој активист, придонеси, предизвици со кои се соочуваат, пристапи кон застапување, влијанија врз правата на жените и заклучок. Потоа, секоја група ја презентираат презентацијата пред другите групи. •Учениците поделени во групи, добиваат различни влијателни активистки за правата на жените (на пример Сузан Б. Ентони, Роза Паркс, Малала Јусафзаи).Групите треба да дизајнираат картички, на предната страна, да го нацртаат ликот, нивното име а на задната страна, да вклучат информации за клучни достигнувања и релевантни цитат. •Учениците поделени во групи, добиваат различни влијателни активистки за правата на жените (на пример Сузан Б. Ентони, Роза Паркс, Малала Јусафзаи). Групите добиваат задача да направат страница во весник со наслови, написи и илустрации за главните настани за правата на жените. Групите можат да користат различни формати, како на пример: главни наслови, поднаслови, статии, интервјуа, коментари итн. Кога ќе завршат со создавањето на страница во весник, групите да го споделат со другите ученици.
•Жени иноватори (Грејс Хопер, Стефани Кволек) број на часови:2 ден на реализација: 21.11.2025	•Учениците поделени во групи, добиваат различна позната жена пронаоѓачка(на пример Грејс Хопер, Стефани Кволек). Секоја група нека истражува и креира презентација што ќе го нагласи потеклото на иноваторот, значајните пронајдоци и нивното влијание на теренот. Групите да користат визуелни слики, видеа, приказни за да ги направат нивните презентации информативни и привлечни пред другите групи.

	•Учениците поделени во групи, треба да креираат временска лента која ги истакнува клучни настани и пронајдоци од познати жени пронаоѓачки. Групите треба да ја поделата временската лента на различни периоди (децении или одредени години), тие можат да вклучат, описи, слики и значајни достигнувања, помагајќи им да го разберат историскиотконтекст и прогресијата на иновациите со текот на времето. Потоа, секоја група ја презентираат временската лента пред другите групи. •Учениците поделени во групи, добиваат различна позната жена пронаоѓачка(на пример Грејс Хопер, Стефани Кволек). Групитетреба да изберат пронајдок или иновација од позната жена пронаоѓачкашто ги интересира, треба да создадат физички прототипови, модели или дигитални претстави на пронајдокот. Наставникот организира изложба во училницата, каде групите ќе ги презентираат своите креации пред другите групи, објаснувајќи го придонесот на пронаоѓачот и неговото значење. •Наставникот креира интерактивни квизови на платформата Kahoot каде што учениците ќе можат да го тестираат своето знаење за познатите жени пронаоѓачкии нивните пронајдоци. Наставникот при изготвувањето на квизот вклучува прашања за нивните достигнувања, предизвиците со кои се соочиле и влијанието на нивната работа. Може да додадете временско ограничување за одговори, поени и забавни звуци за награди и казни. Наставникот по завршувањето на квизот, дава повратна информација на учениците за нивните резултати. Треба да ги истакнете точните одговори.
•Жените во политиката и лидерството (Индира Ганди, Маргарет Тачер, Ангела Меркел) број на часови:2 ден на реализација: 28.11.2025	•Учениците, поделени во групи, креираат мултимедијални презентации (со помош на алатки како PowerPointили GoogleSlides) за истакнати женски политичкилидеркикако Индира Ганди, Маргарет Тачер или Ангела Меркел. Групите треба да истражат за потеклото на лидерката, достигнувањата, предизвиците со кои се соочува, стил на лидерство и влијанието врз политиката. Групите можат да вклучат слики, видеа и

аудио за да ги подобрат нивните презентации и да ги направат поинтересни за часот. Потоа, секоја група ја презентираат презентацијата пред другите групи.

- Учениците поделени во групи, треба да креираат временска лента која ги истакнува клучните пресвртници во напредокот на жените во политиката и лидерството. Групите треба да ја поделата временската лента на различни периоди (децении или одредени години), тие можат да вклучат, описи, слики, движења за право на глас, големи промени во политиката и подем на значајни женски лидерки, помагајќи им да го разберат историскиот контекст и постепениот напредок постигнат со текот на времето. Потоа, секоја група ја презентираат временската лента пред другите групи.

- Учениците поделени во групи, треба да изработата студии на случај засновани на сценарија од реалниот свет во кои се вклучени женски политички лидерки. На пример студија на случај: Дипломатски преговори -улогата на Ангела Меркел во европската должничка криза. Групите го анализираат пристапот на Ангела Меркел кон дипломатските преговори за време на европската должничка криза, го испитуваат нејзиниот чин на балансирање меѓу националните интереси и потребата од колективно европско решение и да предложат стратегии за ефективно лидерство.

Наставникот поттикнува дискусија, поставува прашања на пример: 1.Како Меркел ја водеше сложената динамика на европската должничка криза додека ја задржадомашната политичка поддршка? 2.Со какви предизвици се соочи таа во градењето консензус меѓу различните европски нации со различни економски интереси? 3.Разговарајте за импликациите на стилот на раководење на Меркел врз улогата на Германија во Европската унија за време на оваа криза. 4.Анализирајте го долгорочното влијание на одлуките донесени за време на оваа криза врз кохезијата и економската стабилност на Европската унија.

•Домородните жени во историјата (Покахонтас, Марија Талчиф, Баффи Сент Мари) број на часови:2 ден на реализација: 05.12.2025	•Учениците, поделени во групи, креират мултимедијални презентации (со помош на алатки како PowerPointили GoogleSlides) за истакнати домородните жени во историјата како Покахонтас, Марија Талчиф или Баффи Сент Мари. Групите треба да истражат за потеклото, придонесите на жената, достигнувањата, предизвиците со кои се соочила и влијанието што таа го имала врз нејзината заедница или општество. Групите можат да вклучат слики, видеа и аудио за да ги подобрат нивните презентации и да ги направатпоинтересни за часот. Потоа, секоја група ја презентираат презентацијата пред другите групи. •Учениците поделени во групи, треба да креираат временска лента која ги истакнува домородни жени од различни култури и временски периоди. Групите треба да ја поделата временската лента на различни периоди (децении или одредени години), тие можат да вклучат, описи, слики, настани, достигнувања и предизвици со кои се соочила и влијанието што таа го имала врз нејзината заедница или општество. Потоа, секоја група ја презентираат временската лента пред другите групи. •Учениците поделени во групи, истражуваат и презентираат аспекти на домородните култури кои се тесно поврзани со домородните жените во историјата што се изучуваат. Ова може да вклучува традиционални занаети, облека, храна, музика, раскажување приказни. Откако групите ќе бидат готови наставникот организира изложба наречена „Културно наследство на домородните заедници“. Потоа, секоја група ја презентираат презентацијата пред другите групи.
•Жени астронаути (Сали Рајд, Меј Џемисон, Валери Томас, Ајлин Колинс, Пеги Витсон) број на часови:3 ден на реализација: 12.12.2025	•Учениците, поделени во групи, креират мултимедијални презентации (со помош на алатки како PowerPointили GoogleSlides) за различни жени астронаути како Сали Рајд, Меј Џемисон, Валери Томас, Ајлин Колинс или Пеги Витсон. Групите треба да истражат за нејзините достигнувања, придонеси во истражувањето на вселената, предизвиците со кои се соочуваат и влијанието на теренот.

Групите можат да вклучат слики, видеа и аудио за да ги подобрат нивните презентации и да ги направат поинтересни за часот. Потоа, секоја група ја презентираат презентацијата пред другите групи.

- Учениците поделени во групи, треба да креираат временска лента која ќе се протега од раните денови на истражување на вселената до денес. Групите треба да ја поделата временската лента на различни периоди (децении или одредени години), тие можат да вклучат, описи, слики, настани, достигнувања, пресвртници, предизвици со кои се соочиле жените во истражувањето на вселената. Потоа, секоја група ја презентираат временската лента пред другите групи.

- Наставникот спроведува практичен експеримент (Симулирање на микрогравитација со вода и предмети) во училница за полесно учениците да го разберат концептот на микрогравитацијаи како таа влијае на различни активности. Потребни материјали: просирен пластичен сад, вода, спојници, мониста, мали играчки, стоперица. Наставникот го наполнува пластичниот сад со вода, оставајќи малку простор на врвот, спушта неколку мали предмети во водата. Учениците набљудуваат како малите предмети се однесуваат во нормална гравитација. Наставникот им објаснува на учениците дека водата во пластичниот сад претставува микрогравитација во вселената. Учениците треба да предвидат како предметите ќе се однесуваат во водата (микрогравитација) во споредба со нормалната гравитација. Потоа наставникот го крева пластичниот сад во висина на градите а учениците треба да набљудуваат како предметите се движат во водата, потоа наставникот пластичниот сад го навалува на страна (симулирајќи микрогравитацииска средина) а учениците набљудуваат како се движат предметите. По спроведувањето на експериментот,наставникот поттикнува дискусија со поставување на прашања до сите ученици: 1.Дали предметите се однесувале поинаку во водата во споредба со нормалната гравитација? 2.Како се движеле предметите

	кога пластичниот сад со вода бил навален за да се симулира микрогравитација? 3.Како микрогравитацијата влијае на различните активности во истражувањето на вселената? 4.Како може да влијае на јадењето, пиењето и спиењето во средина со микрогравитација? 5.Со какви предизвици би можеле да се сочат астронаутите кога спроведуваат експерименти или ракуваат со алатки во микрогравитација? •Учениците поделени во групи, добиваат различни жени астронаути како Сали Рајд, Меј Џемисон, Валери Томас, Ајлин Колинс или Пеги Витсон. Наставникот им обезбедува на групите физички мапи од Сочевиот систем или пристап до алатки за дигитално мапирање, можете да користите онлајн платформи како Google Maps. Групите подетално ги истражуваат патувањата на жени астронаути, ги идентификуваат клучните точки како што се почетни локации, патни точки, значајни пресвртници, мисии, предизвици со кои се соочуваат и забележителни достигнувања. Групите користат симболи на пример ѕвезди или знамиња за да ги означат почетната точка, патните точки, користат линии за да ја прикажат маршрутата на патувањето, додаваат прибелешки на означените точки на картата. Откако групите ќе завршат со обележувањето на картите, секоја група ја презентира обележената точка на картата со жената истражувач што ја проучувале.
•Жените во технологијата (Ада Лавлејс, Грејс Хопер, Хеди Ламар, компајлер) број на часови:2 ден на реализација: 19.12.2025	•Учениците, поделени во групи, креираат мултимедијални презентации (со помош на алатки како PowerPointили GoogleSlides) за различни жени во историјата на технологијата како Ада Лавлејс, Грејс Хопер или Хеди Ламар. Групите треба да истражат за нејзините достигнувања, придонеси, предизвиците и влијанието на жената врз технолошката индустрија. Групите можат да вклучат слики, видеа и аудио за да ги подобрат нивните презентации и да ги направат поинтересни за часот. Потоа, секоја група ја презентираат презентацијата пред другите групи. •Учениците, поделени во групи, на секоја група различна тема поврзана со влијанието на жените врз технологијата (на пример жени во програмирање, жени во развој на хардвер).

	Секоја група треба да се подготви за панел дискусија каде што ќе ги преземе улогите на експерти кои дискутираат за значењето, предизвиците и достигнувањата на темата. •Учениците, поделени во парови, добиваат улоги во клучните моменти во историјата на вклучувањето на жените во технологијата (на пример „како што е соработката на Ада Лавлејс со Чарлс Бебиџ“, „развојот на Грејс Хопер на првиот компајлер (програмски преведувач)“, „работата на Хеди Ламар со непредвидлив скок со фреквенција за да го избегне непријателот“). Наставникот претходно има креирано картички со улоги за секој ученик, картичките содржат информации за позадината, мотивации и клучни точки што треба да ги пренесат учениците за време на играњето на улогите. Учениците треба да се вклучат во активности за играње улоги за подобро да го разберат контекстот и значењето на овие настани. По играта на улоги, учениците ги споделуваат своите искуства, сознанија и како активноста им помогнала подобро да го разберат историскиот контекст и значењето на настанот.
•Придонесот на жените во образованието (Хипатија, Мери Волстонкрафт, Ема Вилард, Марија Монтесори, Анџела Дејвис, Малала Јусафзаи) број на часови:2 ден на реализација: 26.12.2025	•Учениците поделени во групи, добиваат жена воспитувач или пионер од различни историски периоди (на пример Хипатија, Мери Волстонкрафт, Ема Вилард, Марија Монтесори, Анџела Дејвис, Малала Јусафзаи). Секоја група треба да истражува и создаде кратка биографија во која ќе се нагласат придонесите на жените во образованието, слики, цитати, релевантни датуми, предизвиците со кои се соочувале и влијанието врз образованието. Потоа, секоја група ја презентираат изработената биографија пред другите групи. •Учениците поделени во групи, треба да креираат временска лента со значајни пресвртници, достигнувања и придонеси на различни жени во образованието. Групите треба да ја поделата временската лента на различни периоди (децении или одредени години), тие можат да вклучат, описи, слики, настани, достигнувања, пресвртници, предизвици со кои се соочиле жените во образованието. Потоа, секоја група ја

	презентираат временската лента пред другите групи. •Учениците поделени во групи, треба да направаат споредба на две жени пионери од различен временски период (на пример Марија Монтесори (почетокот на XXвек) и Малала Јусафзаи-современа ера). Групите можат да креираат Венов дијаграм, да напишат есеј или да креираат презентација со истакнување на сличностите и разликите во нивните пристапи и влијанија. Аспекти кои треба да бидат опфатени: историскиот и културниот контекст на работата на секој пионер, придонеси, предизвици со кои се соочуваат. Потоа, секоја група ја презентираат презентацијата пред другите групи. •Учениците поделени во групи, добиваат листа на инспиративни цитати („Не се плашам од бури, бидејќи учам како да пловам со мојот брод“-Луиза Меј Алкот, „Образованието треба да се стреми кон тоа да ја доведе моралната, интелектуалната и физичката природа на учениците до совршенство за тие да можат да дадат најголем можен придонес за себе и за другите“-Ема Харт Вилард, „Според мене, добра книга е онаа што се отвора соочекување, а се затвора со профит“-Луиза Меј Алкот) од женски воспитувачи и пионери. Групите треба да размислат и да дискутираат за значењата на овие цитати, поврзувајќи ги со пошироките теми од наставната единица. Потоа, секоја група ја презентираат сработената работна задача пред другите групи.
•Натпревар во знаење за жените низ историјата (Клеопатра, Хатшепсут, Сафо, Јованка Орлеанка, Елеонор од Аквитанија, Хилдегард фон Бинген, Изабела I од Кастилија, Марија де Франс, Кристин де Пизан, Царицата Матилда, Бланш од Кастилија, Марија Кири, Ада Лавлејс, Розалинд Френклин, Фрида Кало, Сакагавеа, Амелија Ерхарт, Валентина Терешкова, Кетрин Свицер, Вилма Рудолф) број на часови:2	•Наставникот претходно има подготвено картички, на едната страна од секоја картичка има напишано краток опис на различни жени од различни историски периоди, а на другата страна името на жените низ историјата. Учениците, поделени во тимови, наставникот избира картичка и го чита описот гласно без да го открие името. Тимовите треба да разговараат меѓу себе и да одлучат која жена низ историјата одговара на описот. Откако ќе добијат одговор, тие креваат рака или користат звучен сигнал за да покажат дека се подготвени. Групите избираат претставник од првиот тим кој ќе го даде одговорот. Ако

ден на реализација:

26.12.2025

правилно го одговорот описот, нивниот тим заработува поен. Откако ќе се искористат сите картички со опис, наставникот ги пресметува бодовите за да го одреди победничкиот тим.

- На картички (претходно направени) се запишуваат 20 поими (Клеопатра, Хатшепсут, Сафо, Јованка Орлеанка, Елеонор од Аквитанија, Хилдегард фон Бинген, Изабела I од Кастилија, Марија де Франс, Кристин де Пизан, Царицата Матилда, Бланш од Кастилија, Марија Кири, Ада Лавлејс, Розалинд Френклин, Фрида Кало, Сакагавеа, Амелија Ерхарт, Валентина Терешкова, Кетрин Свицер, Вилма Рудолф) поврзани со различни жени од различни историски периоди и се ставаат во една вреќичка (капа, кутија). Картичките со поими се поставуваат на таблата, напишани на хартија или се запишуваат директно на таблата. Учениците добиваат листови на кои е нацртана табела со 4 колони и 4 реда или самите ја цртаат табелата во тетратката. Учениците во табелата препишуваат 16 поими од таблата по нивни избор. Секој ученик има мали ливчиња хартија или капачиња од шише со кои ќе ги покриваат извлечените зборови или ќе ги заокружува. Им се објаснува целта на учениците - да покријат или обележат вертикална, хоризонтална или дијагонална линија на табелата. Се влечат картички од вреќичката и им се читаат на учениците. Доколку извлечениот поим го имаат во табелата, учениците го покриваат со ливче хартија, капаче или го заокружуваат. Се продолжува со извлекување и читање зборови додека некој од учениците не направи линија и не викне „Бинго“. Се проверуваат зборовите во линијата и се потврдува добиеното бинго.
- Учениците, поделени во тимови, секој тим мора точно да одговори на прашање пред следниот член на тимот да продолжи на следното прашање. Наставникот означува стартна линија во училницата или во училишниот двор. Тимовите се поставени зад стартната линија, капитенот на тимот ги распоредува учениците според нивниот број. Назнак на наставникот (ги повикува броевите), по еден ученик од тимовите трчат до одредено место. Штом ќе стигнат до

	одредената област, наставникот им поставува по едно прашање поврзани со различни жени од различни историски периоди. Откако ќе одговорот точно, учениците од различните тимови се враќаат со трчање назад во нивниот тим. Ако одговорот неточно се одзема поен и ученикот се враќа со трчање назад во неговиот тим. Следниот член на тимот ја повторува задачата. Победува тимот што прв ќе ја заврши задачата и ќе одговори точно на прашања.